

**FOOD SUPPLEMENT CONSUMPTION BEHAVIOR FOR WEIGHT
CONTROL OF PUBLIC HEALTH PERSONNEL IN
RATCHABURI PROVINCE**

SIRIWAN LERTSUCHATAVANICH

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE (PUBLIC HEALTH)
MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2006

ISBN 974-04-7590-6

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ใช้ควบคุมน้ำหนักของบุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
จังหวัดราชบุรี (FOOD SUPPLEMENT CONSUMPTION BEHAVIOR FOR WEIGHT CONTROL OF
PUBLIC HEALTH PERSONNEL IN RATCHABURI PROVINCE)

ศิริวรรณ เลิศสุขวานิช 4637258 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ :มณฑา เก่งการพานิช Ph.D., ลักษณ์า เดิมศิริกุลชัย Ph.D., ธราดล
เก่งการพานิช M.A., วิณา เทียงธรรม Dr.PH.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภค
ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ใช้ควบคุมน้ำหนัก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ความสามารถในการทำนายของปัจจัย
และผลที่เกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่ใช้ควบคุมน้ำหนักในบุคลากรสังกัดกระทรวง
สาธารณสุขจังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรสังกัดกระทรวงสาธารณสุขจังหวัดราชบุรีจำนวน
843 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและเชิง
อนุมาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไคสแควร์ และการวิเคราะห์
ความถดถอย ไปนารีลอจิสติก

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 82.9 พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์
เสริมอาหารที่ใช้ควบคุมน้ำหนักแบ่งเป็น 3 ระดับ คือกำลังบริโภคผลิตภัณฑ์ร้อยละ 9.7 เคยบริโภคแต่เลิกมา
นานแล้วร้อยละ 16.5 และไม่เคยบริโภคร้อยละ 73.8 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคฯ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือปัจจัยนำได้แก่ เพศ ($p=0.001$) อายุ ($p=0.025$) รายได้ ($p=0.002$) ค่าดัชนี
มวลกาย ($p=0.001$) การรับรู้เกี่ยวกับรูปร่าง ($p=0.001$) ความพึงพอใจในรูปร่าง ($p=0.001$) ค่านิยมในการ
บริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ($p=0.001$) และความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ($p=0.001$) ปัจจัยเอื้อ
ได้แก่ การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ ($p=0.001$) ส่วนปัจจัยเสริม ได้แก่ อิทธิพลจากสื่อ ($p=0.001$) อิทธิพลจากเพื่อน
($p=0.001$) และอิทธิพลจากบุคคลในครอบครัว ($p=0.001$) เมื่อวิเคราะห์ความถดถอยไปนารีลอจิสติก พบว่า
ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคฯ คือ รายได้ การรับรู้เกี่ยวกับรูปร่าง ค่านิยมเกี่ยวกับการ
บริโภคผลิตภัณฑ์ ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมน้ำหนัก ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การเข้าถึงผลิตภัณฑ์
อิทธิพลจากเพื่อนและอิทธิพลจากบุคคลในครอบครัว ซึ่งสามารถอธิบายความผันแปร (Pseudo R^2) ได้
0.327

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ ควรมีมาตรการการดำเนินการควบคุมการผลิต การนำเข้าและการ
จำหน่ายผลิตภัณฑ์เสริมอาหารอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนในกรณีฝ่าฝืน ควรมี
การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในประเด็นพฤติกรรมและผลกระทบของการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
ธุรกิจการขายตรงผลิตภัณฑ์ และแนวทางในการควบคุมน้ำหนักรูปแบบต่างๆ

FOOD SUPPLEMENT CONSUMPTION BEHAVIOR FOR WEIGHT CONTROL OF
PUBLIC HEALTH PERSONNEL IN RATCHABURI PROVINCE

SIRIWAN LERTSUCHATAVANICH 4637258 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES

THESIS ADVISORS: MONDHA KENGGANPANICH, Ph.D., LAKKHANA TERMSIRIKULCHAI,
Ph.D., THARADOL KENGGANPANICH, M.A., WEENA THIANGTHAM, Dr. P.H.

ABSTRACT

This study was a cross-sectional survey research aiming to assess food supplement consumption behavior for weight control, related factors, predictability of those factors, and the outcomes of food supplement consumption for weight control among public health personnel in Ratchaburi Province. The sample was composed of 843 public health personnel in Ratchaburi Province and the data were collected by questionnaire and interview. The data were analyzed by computing descriptive and analytical statistics : percentage, arithmetic means, standard deviation, Chi-square test, and Binary Logistic Regression analysis.

The results of the study showed that most of the sample were females (82.9%). There were 3 levels of supplement consumption behavior: “Consuming” (9.7%), “Ever consumed but have stopped for a long time” (16.5), and “Never” (73.8%). The factors that were found significantly related to consumption behavior were: predisposing factors as regards to gender ($p=0.001$), age ($p=0.025$), income (0.002), BMI ($p=0.001$), perceived body image ($p=0.001$), satisfaction with body image ($p=0.001$), values regarding food supplement consumption behavior ($p=0.001$), and knowledge regarding food supplements ($p=0.001$), enabling factors as regards to accessibility to the food supplements ($p=0.001$); and reinforcing factors as regards to: media influence ($p=0.001$) peers influence ($p=0.001$) and family member influence ($p=0.001$). According to the Binary Logistic Regression analysis, it was found that the factors that could predict food consumption behavior together were income, perceived body image, values regarding food supplement behavior, knowledge regarding weight control, knowledge regarding food supplements, accessibility to food supplements, peer influence, and family member influence, whereby the variance can be explained by 0.327 (Pseudo R^2).

The recommendations from this study are: strict measures should be established in regards to production, import, and distribution of food supplements including an explicit penalty for those who violate the laws; and a qualitative study regarding food supplement consumption behavior and impacts, direct-sale business, and various methods of weight control, should be carried out.

KEY WORDS : FOOD SUPPLEMENT / CONSUMPTION BEHAVIOR / WEIGHT CONTROL

198 P. ISBN 974-04-7590-6